

คุย กับ ผู้อ่าน

พฤติกรรมการใช้ยา และการคุ้มครองผู้บริโภค

สหรัฐอเมริกาซึ่งกำลังประสบภาวะขาดดุลทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ได้พยายามใช้มาตรการหลายอย่างในการบีบบังคับประเทศน้อยใหญ่ให้ยินยอมปรับปรุงในเรื่องการค้าขายที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ทางการเงินแก่สหรัฐอเมริกามากขึ้น เช่น ให้ยอมให้บริษัทสหรัฐอเมริกาเข้ามาขายในประเทศไทย และสิทธิบัตรยา

ในเรื่องสิทธิบัตรยา สหรัฐอเมริกาต้องการให้ไทยแก้กฎหมายที่จะยอมให้บริษัทยาของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นยาใหม่ ผูกขาดการขายยานั้นในประเทศไทยช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่ยอมให้บริษัทอื่น ๆ ซึ่งผลิตยาตัวเดียวกัน มีสิทธิเข้ามาขายในประเทศไทย หรือจะใช้มาตรการทางการขึ้นทะเบียนยาเพื่อให้เกิดผลต่อการผูกขาดดังกล่าว

ผลของการผูกขาดยาใหม่จะทำให้ประเทศไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องยามากขึ้น และมีผลกระทบต่อบริการการแพทย์ต่อคนจน จะไม่พูดถึงความถูกต้อง หรือการเจรจาต่อรองในเรื่องนี้ของรัฐบาล แต่สิ่งที่อยากจะพูดถึง คือ ในสถานการณ์ที่บีบบังคับเรานี้ เราควรถือโอกาสปรับปรุงตัวเราเองในเรื่องของยาให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น นโยบายการขึ้นทะเบียนตำรับยา วิชาการ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยา และการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับยา

เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยา คนไทยนิยมการใช้จ่ายเกินความจำเป็น เพราะมีความเชื่อว่ายากับโรคเป็นของคู่กัน เป็นโรคก็ต้องใช้ยา เป็นหมอกก็ต้องจ่ายยา ดังจะเห็นได้ว่า หมอจะคิดค่าตรวจไม่ได้ แต่คิดค่ายาได้ เหล่านี้ล้วนสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับยา และพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยา

ที่จริงโรคหายเพราะเหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากยาอีกมาก เช่น

๑. หายเอง โรคจำนวนมากหายเองได้ ถ้าเข้าใจก็ไม่ต้องใช้ยา
๒. หายเพราะพอใจผู้รักษา เช่น พวดเพราะ มีน้ำใจช่วยเหลือ
๓. หายเพราะคิดว่าเป็นยา แต่ที่จริงเป็นยาหลอก หรือสิ่งที่ไม่ได้มีฤทธิ์โดยตรงต่อโรค เช่น รากไม้ น้ำมันตยาต่าง ๆ ที่แพทย์ให้

๔. หายเพราะการนอน

๕. หายเพราะสมาธิและการมีจิตใจที่ดี

๖. หายเพราะการสนับสนุนทางจิตใจ จากครอบครัว จากเพื่อนฝูง จากชุมชน จากกลุ่มอาสาสมัคร ดังได้กล่าวไว้แล้วในตอนก่อน ความจริงข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ในการรักษาโรคควรใช้ยาน้อยที่สุด เท่าที่จำเป็น เพราะยามีพิษได้ และเป็นการเสียเศรษฐกิจ กระทรวงสาธารณสุขน่าจะให้การศึกษาประชาชนมากกว่านี้ เพราะประชาชนที่มีความรู้ย่อมมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และคุ้มครองตนเองได้ระดับหนึ่ง

แต่เรื่องยาเป็นเรื่องยากและสลับซับซ้อน รัฐบาลควรให้การสนับสนุนสมาคมคุ้มครองผู้บริโภค ให้มีกำลังเข้มแข็ง-มีความเชี่ยวชาญ ที่จะทำการรณรงค์ให้เกิดความถูกต้องในการบริโภคยายิ่งขึ้น

ประเวศ วะสี